

inbo

Marternieuws

van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

marternieuws@inbo.be • www.inbo.be

INBO Marternieuws 12 – oktober 2013

- [Boommarters in Sinaai: opvolging van drie nesten](#)
 - o [Eufrasie en kroost](#)
 - o [Madeleine en kroost](#)
 - o [Germaine en kroost](#)
- [Brabantse dassen](#)
- [Voor de tweede keer dit jaar een das doodgereden in Peer \(Noord-Limburg\)](#)
- [Das doodgereden in Sint-Niklaas \(Oost-Vlaanderen\)](#)
- [Toekomstperspectief voor de das](#)
- [Nieuwe ottermelding in Noord-Limburg](#)
- [Kempense boommarters](#)

Boommarters in Sinaai: opvolging van drie nesten

Eufrasie en kroost

Dankzij het gebruik van de boomcamera van de Vleermuizenwerkgroep wisten we begin mei al dat Eufrasie twee jongen had (Marternieuws 11). Eufrasie en haar twee jongen kwamen de daaropvolgende weken regelmatig in beeld op de fotovallen. Daar waar Eufrasie in het winterhalfjaar nog genoegen nam met een heel klein leefgebied (enkel het bosreservaat), breidde ze haar leefgebied voor haarzelf en haar jongen uit met een stuk aan de andere kant van de gevaarlijke Weimanstraat. Dit stuk was in het winterhalfjaar een soort niemandsland: een bufferstrook tussen de leefgebieden van Eufrasie en Madeleine.

Wat gevreesd werd gebeurde ook effectief: op 10 juli vond Stijn Rothier een dode boommarter langs de Weimanstraat: één van de twee jongen van Eufrasie. Het dier kon spoedig ingezameld worden door marternetwerkmedewerker Mark Staut en was nog volledig intact.

Autopsie op deze jonge marter bevestigde al meteen hoe snel boommarters 'groot' worden : met 1370 gr woog dit dier nog amper ca. 200 gr minder dan een doorsnee meerjarig dier (zoals bv. de boommarter van Geel, zie verder). Voor deze gewichtsbepaling hebben we er alvast de inhoud van de propvolle maag van afgetrokken : ruim 80 gr aan zangvogels, waaronder een zanglijster en vijf nestjongen uit twee nesten van verschillende soorten.

Mannelijk jong van Eufrasie, gesneuveld op de drukke Weimanstraat op 10 juli 2013, foto INBO

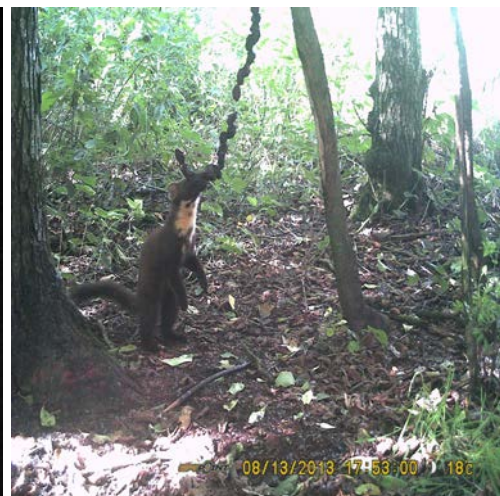
Wisseling van melkgebit naar volwassen gebit is op een leeftijd van 15 weken reeds volop aan de gang cf. dubbele hoektand, de achterste is de melktand, foto INBO

Maaginhoud van het jong van Eufrasie, foto INBO

Eufrasie (halsbandzender met fluostrip) met haar resterend jong, 27 juli 2013, foto INBO

Resterend jong van Eufrasie, 16 juli en 13 augustus 2013, foto's INBO

Ook vorig jaar werd begin juli een zoon – en toen wellicht het enige jong – van Eufrasie doodgereden op de Weimanstraat. Het is een periode waarin de jongen de wereld beginnen te verkennen, en door hun onervarenheid worden ze vermoedelijk gemakkelijker overreden dan volwassen boommarters. Het jong dat dit jaar sneuvelde is al de vierde boommarter die als verkeersslachtoffer werd gevonden op een traject van zo'n 500m weg. Gelukkig is er verbetering op komst: op dit traject zullen een aantal verkeersdrempels komen die de snelheid fors naar beneden zullen halen. Ter hoogte van deze verkeersdrempels zal er een geleiding voor boommarters vanuit de bosrand richting drempels voorzien worden. Deze geleiding zal er eenvoudigweg in bestaan (lokaal inheemse) houtige vegetatie aan te planten tot tegen de drempels, zodat de boommarters geneigd zullen zijn om die dekking te volgen die hen naar de drempels zal leiden, waar de snelheid van de auto's het laagst ligt. Ook indien de marters op de korte stukken tussen de drempels oversteken zal de snelheid van de auto's nog altijd veel lager liggen dan voorheen, wat de kans op aanrijdingen sowieso sterk zal verkleinen. Deze werken

kaderen in een gepland globaal herinrichtingsproject voor de – ook voor mensen – zeer gevaarlijke Weimanstraat, waarbij ook in de aanleg van een fietspad wordt voorzien. Het fietspad zal aangelegd worden langs de zoom van het huidige bosreservaat, gescheiden van de rijbaan. Specifiek met betrekking tot de problematiek inzake aanrijdingen van dieren – en van boommarters in het bijzonder – werd hierover advies bij het INBO ingewonnen.

In volle zomer stak Eufrasie ook enkele keren de Moervaart over richting Vette-meers. Daar bevindt zich echter het territorium van Germaine, zij het dat ook hier gedurende het winterhalfjaar een soort van bufferstrook aanwezig was waar geen van beide marters hun dagrustplaatsen had. Op 1 augustus was Eufrasie bijzonder actief op klaarlichte dag. Binnen een tijdsspanne van een paar uur zwom ze de Moervaart over van de Heirnisse naar de Vette-meers, om zich vervolgens in sneltreinvaart over een vrij groot gebied te bewegen. Ze maakte daarbij een grote boog en dwarsste niet alleen bebost terrein maar ook uitgestrekte maïsakkers en zelfs aardappelvelden, voorheen ongezien bij Eufrasie! Uiteindelijk kwam ze opnieuw tot rust vlakbij de Moervaart in de Vette-meers, ongeveer op het punt waar ze enkele uren voordien de oversteek gemaakt moet hebben. Omdat dit gedrag dermate afwijkend is van wat we gewoon zijn bij Eufrasie, vermoeden we dat hier mogelijk een territoriaal dispuut met haar buur Germaine aan de gang was (haar dochter van 2011), dan wel eventueel een interactie met een volwassen mannetje, het was tenslotte volop paartijd. Naarmate het einde van de zomer naderde leek haar activiteitsgebied zich opnieuw in hoofdzaak te beperken tot het bosreservaat zelf. In 2011 kromp haar activiteitsgebied ook opnieuw in naarmate de herfst naderde. Ze stond toen een deel van haar territorium tijdelijk af aan haar zoon Valère, die pas het volgende voorjaar aan dispersie toe was.

Madeleine en kroost

Bij Madeleine hadden we de pech dat de boomholte waarin de jongen zich begin mei bevonden niet toegankelijk was voor de boomcamera. Daardoor waren we aangewezen op de fotovallen om een beeld te krijgen van het aantal jongen. Door de marters te doen kegelen (op de achterpoten staan, hier uitgelokt met voedsel) krijg je zicht op hun keelvlakken, die individueel verschillen. Slechts bij frontaal kegelende marters lukt het ten volle om een goed zicht te krijgen op het volledige keelvlakkenpatroon. Omdat de vacht 'rekbaar' is, kan eenzelfde dier in verschillende posities een schijnbaar verschillend keelvlakkenpatroon vertonen, wat aanleiding kan geven tot voorbarige conclusies betreffende het aantal dieren aanwezig in een gebied.

Op de grens van de territoria van Eufrasie en Madeleine verschenen, naast een jong van Madeleine, vooral Eufrasie en haar resterende jong op de foto's – Madeleine zelf liet zich veel minder zien op die plek. Verder in het territorium van Madeleine waagden Eufrasie en haar jong zich niet, net zoals Madeleine zich niet in het bosreservaat (kerngebied van Eufrasie) waagde.

Dieper in het territorium van Madeleine verschenen meerdere ongezenderde boommarters op de foto, waaronder minstens twee onderling herkenbare jongen van Madeleine. Mogelijk waren er meer jongen, maar omdat we ons enkel uitspreken op basis van foto's waarover geen enkele discussie mogelijk is, houden we het tot nader bericht op 'minstens twee' jongen.

We kunnen ook niet altijd met zekerheid zeggen of sommige boommarters die we in beeld kregen mogelijk geen volwassen mannetjes waren. Boommarters groeien heel snel en naarmate de zomermaanden vorderen, zijn ze op foto nog zeer moeilijk te onderscheiden van volwassen marters. Zo zijn de twee jongen van Madeleine in augustus al een heel stuk forser en groter dan hun moeder, waarschijnlijk zijn het dan ook twee mannetjes. De staart kan soms verheldering brengen, maar staat daartoe niet altijd goed op beeld. Jonge marters hebben een smal-cilindervormige en doorgaans zeer gave, dichte staart. Bij oudere marters is de staart meer pluimvormig en vaak rafeliger – zie bv. de kleurenfoto van de marter op de houtstapel in Marternieuws 11. De logica hier zou zijn dat het dier van deze foto het enige lokale, dominante en seksueel actieve mannetje is voor het ganse bosgebied, dat ongeveer de grootte heeft van een klassiek mannetjesteritorium. Tenzij we hier te maken hebben met één of meerdere 'bezoekende' volwassen mannetjes, die niet lokaal-territoriaal gevestigd zijn. Een mogelijk antwoord op de sterke versnipperingstoestand en kleine individuele oppervlakte van de bossen in de regio?

Madeleine samen met jong, 17 juli 2013, foto INBO

Madeleine op 14 en 15 augustus 2013, foto's INBO

Jong 1 van Madeleine, 14 september 2013, foto INBO

Jong 2 van Madeleine, 13 augustus 2013, foto INBO

Naast het opvolgen via fotovallen verschaftte vooral de zender van Madeleine ons veel informatie met betrekking tot het terreingebruik en de grootte van haar territorium. Madeleine en haar kroost maakten gebruik van alle kleine bosjes die als in een dambordpatroon verspreid in het halfopen gebied liggen. Zelfs een maïsakker in het midden van het gebied werd gebruikt als dagrust- en speelplaats voor de jongen. Ook bleek dat weelderige 'klimopbomen' meermaals als dagrustplaats werden uitgekozen.

Germaine en kroost

Omdat Germaine zowat een maand later dan Eufrasie en Madeleine jongen kreeg (Marternieuws 11) duurde het dan ook tot eind juni alvorens de nestholte verlaten werd en de posities opnieuw meer begonnen te wisselen. In de loop van juli kregen we echter het omgekeerde fenomeen van wat verwacht kon worden: de positiebepalingen gaven elke dag opnieuw exact dezelfde plaats aan, ook de activiteitsensor die op de zender zit liet niet meer van horen. Onmogelijk voor een boomarter die met grote jongen zit (Eufrasie en Madeleine legden uitgerekend in die periode dagelijks veel afstand af met hun jongen). We begonnen al te vrezen dat Germaine misschien gestorven was, maar we konden dit niet controleren omdat we geen toelating hebben tot het domein waar de zender zich bevond. Het was dan ook een grote opluchting toen op 6 augustus Germaine voor het eerst opnieuw in beeld verscheen op de plaats waar ze vorig jaar gevangen werd! Ze had geen zender meer aan (op de één of andere manier is deze dus los geraakt), maar kon duidelijk worden herkend aan haar keelvlekkenpatroon. Het werd zelfs nog beter: twee dagen later stonden twee ongezenderde boomarters samen in beeld op die locatie: Germaine samen met een jong! De daaropvolgende weken zouden zowel Germaine als haar jong regelmatig voor de lens verschijnen. Door ze te doen kegelen hebben we een goed beeld van de keelvlek van tenminste één jong – bovendien wellicht ook het enige dat dit stadium van nest-verlaten heeft bereikt. Hoeveel jongen Germaine oorspronkelijk mogelijk gehad heeft, kunnen we niet meer achterhalen.

Germaine (centraal) en haar jong (rechts) samen in beeld, 8 augustus 2013, foto INBO

Germaine, 24 augustus 2013, foto INBO

Jong van Germaine, 24 augustus 2013, foto INBO

Geert Braem (conservator van het gebied 'De Linie' van vzw Durme) had sinds 14 april ook een fotoval opgesteld op een plaats waar Germaine vorige herfst en winter regelmatig vertoefde. Maanden aan een stuk was dit zonder resultaat, tot in volle zomer plots twee boommarters in beeld verschijnen. Vermoedelijk zijn dit Germaine en haar jong (de marter onderaan met de witte keelvlak), al moeten we hier enig voorbehoud aan de dag leggen omdat de keelvlakpatronen niet zichtbaar zijn. De exacte datum van deze opname is niet bekend omdat de datum niet stond ingesteld op de cameraval. We weten wel dat het ergens tussen 24 juli (toen had Germaine haar zender nog aan) en 15 augustus moet zijn geweest.

Vermoedelijk Germaine (bovenaan) met haar jong (onderaan), zomer 2013 (datumweergave op foto klopt niet), foto Geert Braem

Op 23 september liet het jong van Germaine zich fotograferen in de Heirnisse (in het territorium van grootmoeder en buurvrouw Eufrasie). Een mooi voorbeeldje van een jonge boomarter die in zijn eerste najaar verkenningstochtjes onderneemt in de periferie van zijn geboorteterritorium.

Het jong van Germaine op verkenning in het territorium van grootmoeder en buurvrouw Eufrasie, foto INBO

Brabantse dassen

Net over de taalgrens ten zuiden van het Meerdaalwoud werden dit jaar opnieuw dassenjongen geboren. Bij de burcht in kwestie werden deze zomer niet minder dan vijf dassen waargenomen! Deze burcht werd in 2011 voor het eerst sinds decennia opnieuw bevolkt met een dassenfamilie. Eén van de jongen werd toen doodgebeten door een hond (Marternieuws 4). In 2012 leek de burcht opnieuw verlaten, er werden in elk geval geen aanwijzingen van dassenactiviteit gevonden, tot dit voorjaar, toen er opnieuw dassensporen in de sneeuw werden opgemerkt...

Het verkeer eist echter ook daar zijn tol, op 6 september bereikte ons een melding van een dode das op de N25 tussen Hamme-Mille en Grez-Doiceau, op ongeveer dezelfde plaats als het exemplaar van begin dit jaar (Marternieuws 10). Helaas is het dier nog dezelfde dag verdwenen zodat het niet meer kon ingezameld worden voor onderzoek.

Het is al meervoudig aan bod gekomen in de media: in de omgeving van Hoegaarden monteerden mensen van Natuurpunt een cameraval op een vermoedelijke dassenburcht in één van de terreinen in beheer bij Natuurpunt, en dit leverde effectief beelden op van een das die uit de burcht tevoorschijn kwam! Een opsteker voor de mensen die zich inzetten voor het beheer van de gebieden. De toekomst zal uitwijzen of dassen zich permanent kunnen vestigen in het gebied. In dezelfde streek maar aan Waalse zijde (grondgebied Jodoigne/Geldenaken) werd ook een das via cameraval vastgesteld.

Mogelijk worden mensen die zelf over een cameraval beschikken nu geïnspireerd om hun aandacht te richten op potentiële burchten. De grootste voorzichtigheid dient hierbij echter aan de dag gelegd te worden. Niet alleen omwille van het juridische aspect (dassen en hun burchten zijn beschermd, verstoring van de burcht is een overtreding) is het ten stelligste af te raden om cameravallen nabij vermoedelijke nieuwe dassenburchten te installeren. De kans op verstoring is namelijk zeer reëel. Burchten die al generaties lang permanent bewoond worden door dassenfamilies zullen niet zo snel verlaten worden, maar het zijn net de nieuwe burchten die pas in gebruik worden genomen in nieuw gekoloniseerd leefgebied die het kwetsbaarst zijn. Bij de minste verstoring kunnen de 'nog onzekere' dassen de burcht in kwestie verlaten.

Dassen op voedseltocht kunnen ook voor de cameraval verschijnen op plaatsen ver van hun burchten, zonder de kwalijke gevolgen van verstoring.

Voor de tweede keer dit jaar een das doodgereden in Peer (Noord-Limburg)

Nadat op 24 februari van dit jaar al een dode das – een eenjarig wijfje – als verkeersslachtoffer werd gevonden op een drukke weg nabij Peer in het noorden van Limburg (zie Marternieuws 10) was het op 24 augustus opnieuw zover, de twee vindplaatsen liggen niet zo ver van elkaar. Dit keer gaat het om een wat ouder mannetje van bijna 14 kg, volgens de tandslijtage geschat op twee of mogelijk drie jaar. Ook dit dier had een puntgave vacht, zonder enig spoor van recente of oude bijtwonden in de hals of op de stuit. Dassen die goed en wel in territoriaal populatieverband gevestigd zijn, kunnen elkaar op die plaatsen behoorlijk toetakelen bij grensgeschillen of sociaal-hiërarchische disputen. Hier hebben we daarentegen dus te maken met een 'rustige sociale context', wat kan duiden op zwervende dieren dan wel op recente, nieuwe vestigingen (areaaluitbreiding). Hoewel toeval niet uit te sluiten valt, suggereert de combinatie van beide vondsten nu veeleer deze laatste optie. In een periferie van hooguit een tweetal kilometer van de vindplaatsen zou zich best mogelijk een nieuwe burchtlocatie kunnen bevinden. Of deze nu nog bezet is, valt uiteraard nog af te wachten na deze beide doodvondsten. Het ware in elk geval een mooi koppel geweest...

Das doodgereden in Sint-Niklaas (Oost-Vlaanderen)

Op 22 augustus meldden verschillende waarnemers zowaar een dode das op de E17 ter hoogte van Sint-Niklaas. Op 23 augustus konden we de das, door de aanrijding behoorlijk toegetakeld en reeds in beginnende ontbinding (het was toen warm...) inzamelen.

Het betrof een vrij oud wijfje, te oordelen aan het behoorlijk sterk gesleten gebit. Ook dit dier had een zeer gave vacht, zonder enig recent bijtspoor ten gevolge van recente sociale interacties. Van één oor was een stuk weg, mogelijk door een maaimachine (recht snijvlak, oud litteken), niet als bijtwonde.

Op basis van de tepels, de vorm en het gewicht van de baarmoeder moet dit dier zeker ooit jongen hebben gehad, maar kennelijk niet in 2013. De baarmoederwand vertoonde nog heel vaag de sporen van (minstens) twee placentallittekens, wellicht van een geboorte in het vroege voorjaar van 2012. Daarnaast waren er evenwel ook twee verdikte wit-glazige vlekken aan de binnenwand van de baarmoeder, duidend op twee embryo's die dit voorjaar werden geresorbeerd.

Om dit laatste naar mogelijke vestiging en populatieverband te interpreteren, moeten we rekening houden met de zogenaamde verlate embryo-implantatie bij de das. Dassen kunnen nagenoeg het gehele jaar door worden bevrucht, zonder dat meteen daarop aansluitend ook de volledige embryonale ontwikkeling volgt. De bevruchte eicellen ondergaan wel enkele ontwikkelingsdelingen, tot het zogenaamde blastocyst-stadium, maar gaan vervolgens in kiemrust. Op het einde van het jaar gaan deze vrije blastocysten zich inplanten in de baarmoederwand en herneemt de embryonale ontwikkeling, waarna (meestal) in februari de jongen worden geboren.

Op basis hiervan kunnen we dus besluiten dat dit dier bevrucht moet zijn geweest in de loop van 2012, maar (voorlopig) niet veel méér. Succesvolle voortplanting is bij dassen in de regel gekoppeld aan vestiging in (minimaal) populatieverband annex permanente burchtbezetting. In voorliggend geval kunnen we dit laatste niet uitsluiten, maar kunnen we daar evenmin van uitgaan. Immers, enerzijds kan de bevruchting in principe maanden voordien elders hebben plaatsgevonden, anderzijds hoeft er naderhand geen plaatsbinding te zijn geweest wegens de embryoresorptie.

Heeft dit dier haar laatste dracht (december 2012 – januari 2013) verloren, bv. binnen de context van een gewijzigde sociale hiërarchie in de groep waartoe het behoorde, en is het vervolgens gaan zwerven? Of zijn de embryo's verloren gegaan omdat het dier was gaan zwerven, drachtig in het blastocyststadium, omdat het geen 'sociale rust' kende? Of ging het om een daadwerkelijk lokaal gevestigd dier, in voortplanting, en zijn de embryo's 'gewoon' verloren gegaan zoals dit bij dassen wel meer gebeurt? Deze laatste mogelijkheid lijkt ons hier evenwel minder waarschijnlijk, gezien de concrete vindplaats – op een autostrade, en in een regio die lokaal ongeschikt oogt als dassenhabitat.

Toekomstperspectief voor de das

De spreiding van de das over Vlaanderen blijft hoedanook een intrigerende zaak, zoals uit deze maar tevens uit verschillende vorige edities van Marternieuws mag blijken. We zijn ervan overtuigd dat steeds meer bewaarde waarheid wordt wat we reeds jarenlang vooropstellen: de herkolonisatie van de das in Vlaanderen hoeft zich geenszins te beperken tot de onmiddellijke periferie van het reeds bezette areaal – zoals doorgaans op basis van klassieke dassenliteratuur wordt verondersteld. Dispersie over lange afstanden is een gestaag en onstuitbaar proces, satellietgewijze vestiging, al dan niet tijdelijk, o.i. de logische verwachting. Zoals in het artikel over dagrustplaatsen bij roofdieren immers reeds gesteld (Natuur.focus juni 2012 – desgewenst als pdf opvraagbaar via marternieuws@inbo.be), blijkt ook het historische dassenareaal een behoorlijke dynamiek te hebben vertoond, met zowel meerdere lokale uitroeiingen als regelmatige sprongsgewijze (her)vestigingen. De grootste belemmering voor sprongsgewijze hervestiging op dit moment is zonder twijfel ons dichte en drukke verkeersnet, de twee verkeersslachtoffers in Peer dit jaar tonen dit nog eens duidelijk aan.

Nieuwe ottermelding in Noord-Limburg

Op 21 september zag Niek Louwers naar alle waarschijnlijkheid een Europese otter langs de Lossing in Bocholt. Het dier werd tweemaal vluchtig waargenomen aan land. Het grote formaat in vergelijking met andere marterachtigen en de dikke en lange hangende staart vielen daarbij op en sluiten andere soorten eigenlijk uit. Een ontsnapte dwergotter (*Aonyx cinereus*) is een andere theoretische mogelijkheid, maar gezien de recente cameravalopnames van Europese otters in de

streek is dit minder waarschijnlijk. Bovendien zijn dwerggotters meestal niet schuw, en worden ze snel door meerdere mensen opgemerkt.

Kempense boommarters

Op 30 juni jongstleden vond Gert Gielis een dode boommarter als verkeersslachtoffer langs de N118 in Geel. Martin Zeinstra kon het dier inzamelen. Het ging om een meerjarig mannetje, duidelijk seksueel actief en dus kennelijk op vrijersvoeten. Nogmaals een bevestiging van het voorkomen van de soort in die regio. Het provinciaal domein Prinsenspark – waar in 2012 en 2011 jongen werden gezien – ligt daar nauwelijks 3 km vandaan.

Het dier was in prima conditie, met een lichaamsgewicht van 1572 gr. In de maag bevond zich hommelmicrod. Aan de staart ontbraken de laatste wervels, zodat de staartpluim wat stomper toonde en er een donkere kwast van nieuwe haren aan het groeien was.

Volwassen boommartermannetje gevonden te Geel op 30 juni 2013 (onderaan op de foto) versus het eerstejaarsmannetje uit Sinaai, gevonden op 10 juli 2013 (bovenaan op de foto)

Op 29 juni werd in Bergen-Op-Zoom een dode boommarter ingezameld. In samenspraak met onze Nederlandse collega's hebben wij de autopsie uitgevoerd. We hebben hier immers te maken met een boommarterpopulatie die zich aan beide zijden van de landsgrens uitstrekt. Gegevens met betrekking tot deze populatie worden dan ook zoveel mogelijk uitgewisseld.

Dit dier was reeds behoorlijk toegetakeld toen het werd ingezameld, maar kon zonder twijfel eveneens als meerjarig en seksueel actief mannetje worden beoordeeld, en was in prima conditie.

Op 16 juli zag vogelringer Jos Cox een boommarter voor zijn auto het pad oversteken in het Groot Schietveld te Brecht.

Een aangelegde drinkvijver-met-fotohut in de droge bossen rond de Kalmthoutse heide leverde in augustus dagelijks cameravalbeelden op van een drinkende boommarter. De beelden van Glenn Vermeersch zijn te bewonderen op Youtube.

<http://www.youtube.com/watch?v=JEIAUzf-JYs>

De zoogdierenwerkgroep van de lokale KNNV afdeling Roosendaal kon de voorbije lente reeds meerdere boommarteropnames maken in een gebied tussen Essen en Roosendaal (Marternieuws 11). Deze zomer stonden hun camera's in een bosgebied in de omgeving van Zundert en ook daar was het prijs. Voor de regio lijkt 'wie zoekt die vindt' het devies te worden.

JNM Neteland kreeg op 1 september een boommarter voor de lens van hun cameraval die stond opgesteld in het natuurgebied Lovenhoek (gemeente Vorselaar). Op de beelden is een boommarter

te zien met een smalle en dichte cilindervormige staart, typisch voor jonge boommarters. Op 1 september is het zo goed als uitgesloten dat jongen al aan het rondzwerven zijn op ruime afstand van hun geboorteterritorium. We kunnen de Lovenhoek en omgeving vanaf nu dan ook beschouwen als voortplantingslocatie voor de soort. Of het ook om een 'nieuwe' voortplantingsplaats gaat dan wel om nieuwe kennis mbt tot de verspreiding van de boomarter in Vlaanderen blijft een open vraag.

Staart van een volwassen boomarter in de zomermaanden (bovenaan) versus staart van een eerstejaarsboomarter in de zomermaanden (onderaan)